

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni-vidéki függetlenségi párt közlönye

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
Ótásbroszúret 5 kr.
Nagybroszúret 10 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatásért külön 30 kr.

gés. Konstantinápolyból sür-
várost tegnap reggel 7 órakor
rázkódtatta meg.

nyilvánítás. Az árnyház szá-
Brunner Edéné urnó szalmát,
vezni nem akoró urnó 10 itezo
borsót, 2 nagy buzakenyert
vágott tűzfát, N. N. urnó 10
véka repát, Bartók Imréné
nyomat, Szentessy István ur 14
t. Fogadják az árva nevében
Kasskócsné.

A pártönkivüli képviselők és a kor-
mánypárt.
Debreczen, nov. 9.

A pártönkivüli képviselők szomba-
ton tartott értekezlete ítéletet mondott
a kormánypárt felett, midőn azon általá-
nos véleménynek adott kifejezést, hogy
a kormánypárttali fusiót
politikailag immorálisnak
tartják.

A fusióra való felhívás egyenesen
a kormánypártból indult ki, s a kormány-
pártnak — még pedig eddig nagyon is
szokatlanul — szószólvója volt az ország-
házban nyílt országos ülésben gr. Szapá-
ry pénzügyminiszter, és erre most kap-
ták meg a választ, az a kicsiny párt,

EBRECEZENI
kö-műnyomda

nyilvánítás részvényéből,
melyben mai napon tartott
közgyűlése számu 22 drb rész-
2. 260. 261., 301., 308.,
327. 329. 344. 353. 358.
366. 399. 406. 420. 424.,

nyek az illó törvények be-
járólakkal 70 frt tőke
frt járulékkal összesen 82
száma tízárak és hitelre-
za — bérletnek.

880. október 30-án.

felszámoló bizottság.

terme
ületben.

hogy a cseglőd-ut-
tári épület helyisé-
en üzi és a közelgő

zül
al fogva,

t kalap-raktáromat,
ek, plaidok, botok,
minden e szakba

ROTT S.

Leopold.
(428.)

szoknyába ültetett
dragonyoshadnagy története.

Politikai cselekvények.
— Fordította K. L. —
(Folytatás.)

I. D'Éon lovag, a szoknyába ültetett
dragonyoshadnagy története.

— Változatlanul alapelveiben, szentesi-
tesítette király ő felsége a hozzájárulási ok-
mányt; de sohase fogja a titkos deklarációt
szentesíteni, a melyet őn, rendelet és teljhata-
lon nélkül aláírt. Ő felsége az orosz császárné
hozzájárulását a versaillesi szerződéshez, mint
újabb eszközt az egyesülésnek, óhajította és
pedig összhangzásban a császárné és királyné-
val ki az igazat megmondva, — leginkább van
abban érdekelve. . . . De annak sohase lett
volna szabad, az ottoman kapuval régi bará-
tság, még kevésbé annak becsületé rovársá
megtörténni, mely épen egy mint az orosz csá-
szárné is, a deklaráció elolgasása által szerfe-
lett compromittálva fogna lenni.

— Maradjon bár titkos az okmány vagy
nem — azért mégis a nyilvános becsületesség
ellen van az. Ő felsége megtagadja tehát a
helybenhagyást, nem azért, hogy az ügy isme-

retes lehetne, hanem azért, mert a becsület —
mely minden határozatát vezeti; tilja ezt neki.
— Ő felsége érzelmei ösztönzik, ő mindent
meg tesz, hogy az orosz czárné megelégedhes-
sen, ki ennek bizonyosságát minden alkalommal
tapasztalhatja; de mintán a deklaráció, a bizal-
ommal és szokásokkal ellenkezik, melyek
művelt nemzetek között fenállanak, ennél fogva
a király sokkal magasabb véleményben, van a
magasatos orosz czárné érzelmeiről és nagyon
is sok igazságot szolgáltat miniszterei vélemény-
nyének, mintsem hogy hihetné, miszerint ezen
fejedelemt asszony, ő felsége vonakodásáért a
deklarációt aláírni — magát sorsra örezné, s ő
késétségkivül ugyanazon nézetben leend, ha az
ügyet előtte kellő felvilágosítással adták volna
elő. —

— Én tehát, csak a hozzájárulási okmány
helybenhagyását küldöm meg önnök; az ön
dolga a hibát ismét jóvá tenni; mely ezen
ügyben elkövetettét. Ha gróf Esztér háza
vette reá önt az aláírásra, akkor megvagyok
győződve, hogy ő, önnök teljesen segítégre
leend, hogy ezen egyszerű ratificáció elfogad-
tassék stb. . . .

D'Éon lovag beszéli, hogy ő és Schu-
walow Ivanovics Irán nyilvános ked-
venze Erzsébetnek, kit legközelebb Francia-
ország érdekeinek megnyertek, — voltak azok,
kik a szegény Douglas, és a szövetséget, e za-
rabból kirántották. Valóban, nem kevesebb ki-

szautasító nyilatkozata igazat ad a füg-
getlenségi pártnak, mert a mostani kor-
mánytól és pártjától nem várhat az egész
ország semmi jót, azon párt, mely már
születése alkalmával az immoralitás terére
lépett, és ezen a téren folytonosan előre-
halad, az orszagnak nem hasznót, hanem
csak kárt okozhat, és ezt az okozott kárt
nagyon is mélyen érzi az egész ország.

Régen volt ez, sokan már el sem hiszik.
Tan nem lesz felesleges — ez a reálisokla
genesítéshez tartozik — a felelőseknek emlékező
tehetségének némi támogatása végett a poros
aktákat egy kissé szelvéstetni, hadd olvassák
azok, kiket ez így különben is érdekel, az idő
által már elmosódott betűket. A jelen ál-
lapotok okai tudvaleg nem ritkán a mult-
ban gyökereznek.

Történt ez pediglen Údvöztök szülte-
sének 1871. évének május havában, hogy Deb-
reczenből Nagyváradra meghívó levelet kaptam
egy tanári állomás elfoglalása czéljából.

A debreczeni kereskedői testület ugyanis
elhatározta magát, hogy Debreczen városában
saját költségére és felelősségére egy 3 osztályú
nyilvános jelleggel bíró real-kereskedelmi tan-
intézetet alapít.

E hazafias elhatározást nyomban követte
a telt. Igazgatónk várasztatott Lovassy Sándor
a bajai felsőgyimnásium rendes tanára. Én meg
Krisztián Alajos tisztelt kollegám rendes szak-
tanároknak nevezettünk ki, kik a következő
iskolaévben, azaz 1871. október 1-én tanári ál-
lomásukat elfoglalván, mint élő tanuk mai na-
pig mint tanárok működünk Debreczen városá-
ban. A körülmények eleinte nem látszottak ked-
vezőeknek, mert egyrészt a tanítványoknak nagy
tandiját kellett fizetni (60—70 frt évenként) a
folyó költségek fedezésére, másrészt pedig fen-
állott és küzdött még azon időben a főiskola
épületben egy 3 osztályú polgári iskola, melyet
az abban működő tanárok kiváló előszerzetettel
real-polgári iskolának szerettek elnevezni.

És mindezek dacára a real-kereskedelmi
iskola a várakozáson felül karoltatott fel, úgy
hogy az első évi vizsgálat után, vagy fenállá-
sának második évében, oly nagy tandíj mellett
70 tanulóval többlet számított, míg az ingyenes,
de nyomorult állapotban levő polgári-iskola
mindinkább összezsugorodott és kétségbevonat-
hatlanul jelelt adá tarthatatlanságának és tehetet-
lenségének.

A virágzásnak indult real-kereskedelmi
iskola, magára vonván a közölgemet, oly nép-
szerítvé lett, hogy az elsorolt és eme meg nem
csofolható tényeket elesen megfigyelt községnek
csak a polgárság általános meggyőződésének
adott kifejezést, midőn több hónapot át hirla-
pok után, későbbben pedig a városi közgyűlé-
snek mindinkább sürgeté egy a város által fel-
állítandó felsőbb realiskolának életbelepítését,
annak valódi szükségességét, minden kértelyt
kizárólag okszerint bebizonyítván.

Külföld.
Dervis pasát utasították, hogy a leg-
közelebbi három nap alatt szolgáltassa ki Du-
lciznot. — Goschen angol nagykövét értesítette
a portát, hogy az angol cabinet kifogást tesz a
portának az állampolgárság rendezése vonatkozó
terve ellen; európai pénzügyi bizottság sokkal
könyveiben helyre állhatna Törökország hitelét.

A portá visszautasította ezt a javaslatot, mivel
a szultán rosszjajla Európának Törökország bel-
tűgyeibe való beavatkozását.

Milánóból érkezett magán sürgönyök je-
lentik, hogy Garibaldi kijelentette az állítólagos
triesti és trienti küldötségek előtt, hogy az ő
üggyel szentnek tartja a mint minden olasz ha-
za, és hogy az idegen iga alatt nyugó olaszok
szabadulásának érdekében is el fog érkezni hamar-
jában, vigyék el tehát a küldöttek ezt a hirt
honfittársainak.

Debreczentől Meranig.
III.
Meran, nov. 5.

Prangerhof, vastag betűkkel van írva Ja-
cobs Eisenbalm-Führerjében, meg hogy itt ke-
resztek a vonatok egyésmást valami nagy állo-
mánsnak képzeltem, de bizony nemhogy bort, sert,
de még vizet is nagy nehezen lehet kapni.

Estére Marburgba értem, megszálltam a
Hotel Meranba; szép kellemes meleg este volt,
jól kipihentem magamat időm levén másnap ki-

vántatott, minthogy ezen egyesülése a czárné
két kedvencének, kik közül az egyik titkos a
másik nyilvános volt, azon czélra, hogy a
Bestucheff gyűlölsége által újból megrö-
sösödött kételyét a császárnak legyőzhessék. A
szerelem győzött, a hazaszeretet fölött; és a
Secretissime cikkeley heves harez után,
melyet D'Éon lovag a hatalmas Bestucheff
fel szemelvényen vivott, szétépetett, „oly esata
után”, — mondja D'Éon, mely a császárnét és
Schuwalow Ivanovics Iránt nem kis mértékben
mulattatta volt.

Bestucheff teljesen le volt győzve.
Hiven hajlamaival az armánykodás terén,
tigris és leopárd természetéhez, nem szakitott
a nagy kancellárius, a kis követségi titkár, ki
által megverettetve látta magát. Ellenkező-
leg még ki is békült látszólagosan azzal, mert
Douglas színgyömben, melyben Rouillér un-
ka a harc szerencsés kimenetelét jelenti, a
következők olvashatók:

Nagyságos ur!
— Azon pillanatban, midőn D'Éon lovag
ur elutazni készült, magához kérte ott a kan-
cellárius, hogy tőle elbocsúzzék és hogy ő fel-
sége a czárné jóakarátának jelét nekie ad-
tassa. — Utasítottam őt, hogy mindent a mivel
megkínáljak, a háladatosság megköszöntözött
kifejezésével fogadjon el. Valóban, ő excellen-

hez Paris követéhez elindított fiúár; hiszen neki
két győzelemről kellett jelentést tennie!
Ezen rendheltelen, csakmár ábrándos
buzgalma által megindítatva, XV-ik Lajos saját
testőrségi seb-zét küldötte beteg követéhez, bi-
zonyos pénzajánlékkal a királyi kinstarból,
egy kinevezési okmányt a dragonyos százados
részére és egy arany dohányszekrénykét, mely-
en a királynak drága gyöngyökbe foglalt
arcképe volt látható.

D'Éon lovag, még egy másik értekes ok-
mányt is hozott magával, melynek felvezetését,
sok összekötésének és a czárok palotájának
legtitkosabb levélártaiban tett háttartalan kuta-
tásainak köszönhetette.

Ezen okmány, melyről azóta az egész vi-
lág beszél, s a melynek létele ismeretes volt,
egy különleges munkával együtt Oroszországról,
Bermis apátnak, XV-ik Lajos miniszterelnö-
kének, 1757-bez adott által. Betűszerinti hi-
mésolata az, a nagy Páter által utóda részére
a muszka trónon, hagyományozott végrendelet-
ének.

Ezen közlemény, nem csupán szerfelet-
nevezetesnek, hanem a legnagyobb történelmi
és politikai fontosságúnak is látszott lenni. A
helyett, hogy az esztendővel összekönné és el-
éytlene, mindig magasabbra hágott annak fon-
tossága.

(Folyt. köv.)

Nemével a kíváncsiságnak tekintettünk a
mai előadás elő; óhajtottuk látni a megaranyo-
zott „Legény bolondja”-nak versenytársát, mely
utóbbira a priori kimondhatjuk hogy amannál
— hiányainak dacára is — hasonlíthatatlanul jobb
s van legalább némi szimpadi hatása.

Főbb előnyei Almási eme népszimtművének:
hogy van alapezredjében eredetiség, mely kez-
detében, kifejtésében és befejezésében megféle-
kősen érdekesítő, mulattató és hatásos.

Főbb hátrányai: hogy meséje nem mozog
kizárólagosan népies talajon, mi népszimtművek-
nél elengedhetlen kellék, bonyodalma erőtellett,
a drámai akció kevés benne, a falak, Marcsa
jellemzés tekintetében hibás, s hogy az egész
darab tendenciozítás nélkül van írva.

De beszéljen a mese.

Nagy Pista csendbuzos (Bérez) ki régibb
időben bizonyos Farkasné nevű kacsizás me-
nyecsének (Bera Paula) gyűrt adótt, kézfogó-
ját készült tartani a Borzáné (Foltyné) fogad-
tot leányával, Marcsával (Nyulival).

Marcsa körül forgolódik Pavelka, egy fel-
vidéki kalandválaszó poves földbirtokos (Né-
met) is, ki minden követséget megmozdít, hogy Mar-
csát halójába kerítse, s e végből Péterinek egy
kóborló daltársulat eladósodott igazgatójának,
(Lovassy) azon feltétel alatt ígér meg bizonyos
összeget, ha Marcsát, kinek mellesleg mondva
csinos hangja van, a daltársulathoz szerződötti;
hogy ez kirivhető legyen, Pavelka uram sít tud-
tára adni Marcsának a Nagy Pista Farkasnéval
viszonyát.

Az épen ott időző Nagy Pista — a helyett
— hogy e viszony felől Marcsának felvilágosí-
tást adna, ezt tenni megfoghatatlan okból elmu-
lasztja, s a különben is „bejehlujára termett”
Marcsa felcsap a kóbor komédiások közé pri-
madonnának (!) Ezen meglehetősen erőtellett
expozícióból indul ki a darab meséje:

A 2-ik felvonásban Marcsát ott találják
egy vendéglő udvarán, hol kóttából (!) próbál
egy izletelen kadakudalt; csakhamar megjelen
Borzán is, ki követeli a leányt Péteritől, ez,
hogy jogot formálhasson a leányhoz, miután
eleve értesült arról, hogy a Marcsa édes apja
nem ismeretes, úgy adja ki magát, mintha Mar-
csának édes apja volna, s hogy ez állításának
nyomatékot szerezzen, felfedezi, hogy a Mar-
csa vállán egy babszem nagyságu barna folt
van, mi elegendő ok arra, hogy Marcsa szentül
higgyen apjának valódiságában. Az előadás
megtörténni, mit — minthogy jó bevétel volt
— nagy ivászat követ a színesek részéről,
melyben Marcsa (!) is részvesz, s iszik amugy
isten igazában; így tehát megjő az alkalmas
pillanat, hogy a leány a Pavelka kezére kerít-
tessék, s ebben Verece (Fenyéri) egy kitanult
gaz kópé van Pavelkának segítségére, ki elhi-
teti a mámoros Marcsával, hogy Nagy Pista
most is ott ölelkezik Farkasnéval, s azt a Pa-
velka lakásáról ki is lesletti. Marcsa a félté-
kenységtől iztetve el is rohan a Pavelka laká-
sára; ezalatt Péteri megújja, hogy Marcsa
csakugyan az ő leánya, kinek anyját ő mint
Molnár Péter ismerte, s erről az elhunyt nő
által hátrahagyott levél a bizonyosság; most ké-
ségeesen rohan leánya után, ki azonban
ez időre már visszakerék, miután derekasan
helybenhagyta tiz körmével a Pavelka eziffer-
blattját.

A 3-ik felvonásban egyéb mellékes epi-
sodok közt Péterinek sikerül beigazolnia, hogy
ő a leánynak csakugyan tulajdon édesapja, s
Marcsa, miután meggyőződött, hogy kiszámított
roszakaratóból kibőltek fel és szították felté-
kenykedését, kezét nyújtja Nagy Pistának.

Ez volna tehát e darab meséje, mely iga-
zolja fennebb mondott állításainkat s most lás-
suk a benne szereplő fialakot Marcsát, kinek
jellemése nagyon is hibás és pedig azért, mert
Marcsa elejétől végig úgy tünik fel a darabban,
mint egy könnyelmű, kaczer falusi leány, kinek
vél feltékenysége elég ok arra, hogy felcsap-
jon selyem uszályos primadonnának, a színe-
szekkel igyek stb., ezt jó érzéstud paraszt leány,
ha még úgy esáladott volna is, bajosan fogná
megtenni. Marcsa vagy tisztességes leány, vagy
nem; ha tisztességes, megbecstelenítette magát

hezen a kancellárius háromszáz aranyat adott
nekie által, a esázmányt és oly erélyes kife-
jezésekkel kísérte az ajándékot, hogy én utá-
sítottam D'Éon lovagot, hogy az egész mulat-
tást önnel, valamint egy másik előbbi is önnel
szórol-szóra közölje.

Douglas lovag.
Bestucheff észrevette D'Éon lovag
befolyását a czárnára; hízeltett tehát nekie,
mert nem merésztette azt kette szakítani és át-
ölelte; pedig örömbetéb megfőjtotta volna őt.
Különlegesen arra kizemeltette, hogy Erzsébet
tisza s zarádek nélkül hozzájárulását, és egy
Pétervárra üszelítőt működési tervet vigyen
el Versaillesbe; találkoztott D'Éon lovag Bi-
alystockban L'Hopital örgróffal, ki Szent
Pétervárra ment, hogy Douglas lovag helyé-
be lépjen; aztán Bécsben Broglie herczeggel,
ki követségi székelyére Lengyelországba uta-
zott és Maria Teréziának, egy Franciaország-
ban Estrées tábornagy a tal készített tervét
adta által ugyanazon hadjáratnak.

Mialatt a követségi titkár, a XV-ik titkos
politikája főnkérel Bécsben értekezett, hiro
fátadott az osztrákok által, a porosz királyon
Prága mellett nyert győzelemnek. Elutazik,
repül, rohan, előli lábát, bekötözteti azt, folya-
tást útját, és 36 óráva: előbb érkezik meg,
mint a Kaunitz herczeg által, esázmárné
miniszterelnökéhez, Stahrenberg herczeg-

(Folyt. köv.)

